

NÉPÜNK

NYOMDASZTÓTÖRSÉG ES KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-150.

Gömbös utja

Vajjon merre vezet az út, melyre Gömbös a magyar miniszterelnök a napokban lépett? Középeurópa zsidóságának hatalmas meglepetés volt ez az út, melyről nem tudjuk e percben, vajjon merre vezet? A magyar miniszterelnök, amióta átvette a kormánypalcát, mindenkor a legnagyobb toleranciával viselte a zsidósággal szemben. Nem gondoljuk egy percig sem, hogy most bármi is megváltoznék. Elvégre néhány órai repülés, a Führer Junkers-gépén, még nem kötelez semmire. Bizonyos az is, hogy nem „metódust” ment tanulni a magyar premier. Bennünket zsidókat, a találgatások különféle variációja és a lehetőségek permutációja, közelről nem érdekkel. Csak a mai antiszemita világban, nem csoda, ha olyan pszichozisban szenvedünk, melynél „mindenki gyanus, aki él.”

Gömbös Gyula miniszterelnök utja remélhetőleg nem lesz kihatással a magyar zsidóság helyzetére. Annál sokkal okosabb államférfiu, semhogy ne látná tisztán, hogy ez nem viheti előbbre egy ország boldogulását. Még ha az erfurti S. A. párdé meg is nyerte tetszését, mint volt vezérkari tisztnek. Lehet, hogy gazdasági kérdések vitték Berlinbe, lehetséges, hogy a királykérdés, vagy talán az osztrák Anschluss problémája. Minden lehetséges. Csak egytől óvja a magyarországi zsidóságot az Örökkévaló. Hogy Hitler befolyásolta volna Gömböst, a zsidókérdésben elfoglalt álláspontjának revíziójára.

Aminthogy ilyen „revízió“-ra napjainkban is van példa elég. Így a legnagyobb csodálkozással látja a világ zsidósága, hogy a szociáldemokrata párt is elfordul a zsidóságtól. Most nem beszélünk arról a „vád“-ról, amelyet a szociáldemokraták szemébe vágnak. Zsidó ötlet, zsidó találmány. Van benne valami igaz. De ha a vádlók most megfigyelik, hogy például a német, de még inkább az osztrák szociáldemokraták, hogyan akarják „kászerolni” magukat, azok csodálkozással látják, hogy mennyire pálfordulást jelent ez a szociáldemokrata pártban. Az „elnyomottak” védelme, az üldözöttek védelme, szegényes rázissá lett. Ugyátszik, hogy valóban igaz kell legyen az a vád, hogy a szociáldemokraták a mindenkori uralmon levők csatlósai. Valósággal felháborító, hogy például Bécsben az „Arbeiter Zeitung” milyen arepirító módon aposztrofálja a zsidóságot. Az egész tónusból kitetszik az általunk rémülten, de annál nagyobb hazugsággal már régóta konstataált megállapítás, hogy amikor a zsidó kergetéséről, üldözéséről van szó, akkor ez a „platform“-ot jelent arra nézve, hogy minden világnézeti árnyalat és pártfrakció össze fogjon.

Ezért nézzük csodálkozással a Gömbös berlini útját. Mert lehetséges, hogy a magyar export nem találja meg az útját Németország felé. Lehet, hogy politikai kérdésekben nem találkoztunk nézetük. De a „barna pestis” ragálya megfogja a szívet is. És akkor jaj nekünk...

Meggyilkolták dr. Arlosoroff zsidó munkásvezért Tel-Awiwban

Egy revizionista fiatalember követte el a gyilkos merényletet

A haldokló Arlosoroff tagadta, hogy zsidó a merénylője

Tel-awiw. — Megrendítő merénylet hirtelen ráta meg az egész világ zsidó közvéleményét. Dr. Arlosoroff Cháim zsidó munkásvezért, a cionista világszervezet executivejének tagját és politikai vezetőjét, egy revizionista fiatalember politikai bosszúból meggyilkolta.

A merénylet híre már akkor is belénk döbbenetelt a lélegzetet, amikor dr. Arlosoroff meggyilkolásának puszta ténye érkezett el hozzánk. Már pusztán ez a valóság is szaggató fájdalmat okozott minden cionista és nemcionista zsidónak egyaránt. Mert Arlosoroff azon kevesek közé tartozott, aki nemcsak harcosa, de vezére, irányítója, reflektora volt a zsidó történelem új reneszánszának. Mert Arlosoroff fiatal 34 éves kora dacára már komoly jelölt volt a Jewish Agency elnöki tisztségére és csodálatos nagyvonalúsága, páratlan zsenialitása még politikai ellenfeleit is meghajlásra készítette.

Amidőn a merénylet híre eljutott hozzánk még nem tudtuk, hogy ki a merénylő? Zsidó, vagy arab? Nem tudtuk, hogy az emberi bűncselekmény eme legkegyellenebb tette, a gyilkosságot, ki követte el a zsidóság áldott vezérének. De rossz sejtelmeket hozott már az a hír is, hogy a merénylők héberül szólították meg Arlosoroffot. Mi mégis hinni szerettük volna, hogy sejtelmünk csalanak, hinni akartuk, hogy a bestiális tett nem zsidó követte el. Hogy nem egy testvér ölte meg — testvérét.

Az események rideg valósága azonban igazolta baljós sejtelmünket. A gyilkos merényletet zsidó követte el. Egy magáról megfélemedezett revizionista fiatalember követte el társával a gyilkosságot, egy zsidó emelte fel — zsidóra halálos kezét.

A zsidóság történelmében évszázadok alatt is alig történik gyilkosság. A zsidóság erkölcsi tanításával ugyszólván kiirtotta magából a gyilkosokat. És ime most jött egy elvakult fiatalember, aki pártszempontokra hivatkozik és öl. És kit öl? A vezért. A legnagyobbat. Aki évtizedekkel vitte előbbre a zsidó történelem fejlődésének határköveit. Aki fénylő büszkesége volt a zsidóságnak.

A felháborodás égő lavinája, amely most keresztülvonul a zsidóságon, nem szabad elvakítson bennünket. A revizionizmust nem szabad és nem lehet felelőssé tenni a párt egy beteges, lelki abberációban szenvedő tagjának aljas cselekedetéért. Mert minden bizonynyal maga a párt fogja kivetni magából az ilyen embereket és maga a párt lesz az, aki elsőnek ítéli el és helyezi meg a gyilkosságot.

A zsidóságot pótolhatatlan veszteség

érte dr. Arlosoroff halálával és fájdalmainkat fokozza, hogy testvéreink közül került ki a gyilkos. Arlosoroffot megölték, de közöttünk maradt a szelleme. Itt maradt átfogó koncepciójának emléke, tanítása és marandó alkotásai. Arlosoroff meghalt, de a tengerpart homokjára csurgott vére — meg fogja termékenyíteni a zsidó országépítésgigászi munkáját.

Dr. Arlosoroff ellen elkövetett merényletről egyébként az alábbiakban számolunk be: A neves cionista vezér az elmúlt hét csütörtökjén érkezett vissza Palesztinába, európai körutjáról. Péntek este felesége társaságában sétált a telawivi strand sétányán. A muzulmán temető közelében két ismeretlen fiatalember lépett eléje és az egyik héberül megszólította.

— Hány óra van — kérdezte tőle.

Arlosoroff mitsem sejtve előzékenyen válaszolt: — Pontosan tízenegy.

Az ismeretlen idegen Arlosoroff válaszára, minden átmenet nélkül, éles hangon kérdezte meg:

— Ön Chajim Arlosoroff?

— Igen én vagyok — felelte Arlosoroff kissé meglepetten. — Mit kíván?

Az idegen nem felelt. Villámgyorsan kirántotta revolverét és háromszor egymásután Arlosoroffra lőtt. Arlosoroff a szívéhez kapott és véresen rogyott össze.

A merénylet híre pillanatok alatt elterjedt Tel-Awiwban. A mentőautók azonnal megérkeztek és beszállították a haldokló Arlosoroffot a kórházba. A műtőasztalon Arlosoroff még egyszer, néhány pillanatra magához tért és ezeket a szavakat rebegte a professzorok felé: — Nem zsidó emelt rám fegyvert! — Arlosoroff tehát még utolsó pillanatában is megőrizte lelki nagyságát és bár tudta, hogy héberül szóltak hozzá, mégis megakart menteni a gyilkost. — Arlosoroff még az operáció megkezdése előtt, néhány pillanattal ezután, kiszivedett.

Temetésén 50.000 ember vonult fel és megrázó beszédek hangzottak el koporsójánál. Tel-awiw zsidó polgármestere Dizenhoff, felcsukló sirásától alig tudta befejezni beszédét. Ussiskin és Berl Katzenelsohn munkásvezér döbbenetes szavakkal méltatták az elhunyt érdemeit. Az egész óriási temetési menet egy kiáltó tiltakozás volt a bestiális merénylet ellen.

Tel-awiw. — A tel-awivi rendőrség óriási aparátussal fogott hozzá a nyomozáshoz. A kormány 1.500 font (1 millió lei) jutalmat tűzött ki a tettesek kézrekerítésére.

Háztartásában csakis a jó minőségű „ROTHBART“ felirású כשר SZAPPANT használja!

Postai szétküldés!

Az oradeai orth. rabbínatus felügyelete alatt.

Gyártja: ROTHBART ADOLF EDE & Fia szappangyára, Oradea

A nagy felkészültségnek rövidesen meg is lett az eredménye, amennyiben a rendőrség házkutatást tartott a közismert Abu Achimeir revizionista vezető házában, akinél egy Kaspi nevű gyanús fiatalembert találtak. Hosszas faggatás után a fiatalember beismerte, hogy ő követte el az elvetemült cselekedetet, mert nem értett egyet Arlosoroff politikájával. A hír óriási megdöbbenést keltett egész Palesztinában. Dr. Arlosoroff özvegye a szembesítés során felismerte Kaspi-ban férje gyilkosát, akit a rendőrség le is tartóztatott.

A merénylet hírére az angol kormány és palesztina kormányzója részvétlétviratokat küldtek az elhunyt özvegyéhez. Dr. Arlosoroff temetésén megjelentek az összes külföldi konzulok és diplomaták, valamint az arab és keresztény előkelőségek is.

Dr. Chaim Arlosoroff 1899-ben született az ukrain Rommy nevű városkában és már husz éves korában felkeltette magára iránt a cionista közvélemény figyelmét. 1919-ben jelent meg a „Der Jüdische Volkssocialismus“ című nagy tanulmánya, amely teoretikus alapjait vetette meg a palesztinai zsidó munkásmozgalomnak. 1923 óta tagja volt a cionista világszervezet pénzügyi és gazdasági tanácsának és 1927-ben a bási kongresszuson beválasztották a cionista executívéba, amelynek palesztinai politikáját ő irányította.

A német-zsidó filmeseket nem tartják kívánatos elemeknek Franciaországban. Páris. A francia filmipar legtekintélyesebb lapja, a „Cinéma-graphie Française“, az elmúlt napokban igen élesen állást foglalt a Németországból kiülő zsidó filmek tevékenysége ellen. — A lap a többek között a következőket írja: — „Mi annak idején tiszta lelkiismerettel tiltakoztunk az ellen, hogy a zsidóknak filmtevékenységét Németországban megszüntették. Ez valóban igazságtalan is volt a német állampolgárokkal szemben. De nagyban nyugtalanít bennünket az a tény, hogy most a kiülő zsidó német filmek Párisban kezdenek tevékenykedni. Nem szólnánk egy szót sem, ha arról volna szó, hogy újabb főkebefektetéseket eszközölnek. De ez ma teljességgel lehetetlen. A nagyobb hiba az, hogy a zsidó filmszakértők itt állások után néznek és ezzel veszélyeztetik a francia filmszakértők pozícióit. Minden szimpátiánk ellenére is, amit a német film-emigránsok iránt érzünk, követelnünk kell ezen nem kívánatos elemeknek eltávolítását...“ A film-lap vezércikke élénk visszhangot keltett mindenfelé.

Az ungvári Bészdin betiltotta az ifjuság agudista szervezkedését. Ungváron az elmúlt héten a vallásos zsidó ifjuság Katz Chájim, Grünwald Mózes, a járai főrabbi fia, Auszländer Mózes és Weisz Jichockkal az élen megalakította a Ceire Aguda szervezetet. 40 fiatal talmudista, Istenfélők és tekintélytisztelők összeállottak, hogy ily módon véltve a mai lehetetlen helyzetükön változtatni, tanuljanak és esetleg orthodox alapon Palesztina felé orientálódhassanak. Csehszlovákiában ugyanis egy-néhány Aguda hachszara is alakult. Összeültek a fiatal böcherek tehát és megállapították a tanulandó penzumot (siuri), előadásokat tartottak és Tórából vett idézetekkel alátámasztva magyarázták, mily nagy micva a Jisuv-Erec Jiszrel. Egyideig nem zavarta őket senki, míg a múlt héten az ungvári Bészdin betiltotta szervezetüket, sőt hébernyelvű röpcédulákat osztottak szét, melyben „a szent Tóra nevében“ az ilyen (Aguda) szervezkedést megtiltották és minden jóhiszemű zsidót óva intenek attól, nehogy ily egyesülethez csatlakozzanak. (Közben az egyik jómódu chasszid család gyermeke, szülei tudta nélkül is, kiment Palesztinába.) Fájdalommal regisztráljuk az ungvári újabb iszurt, amely szomorú fényt vet vallásos vezetőink rövidlátására, akik eme rendkívül nagy időkből sem akarják felismerni az élet követelményeit, amely az ő akaratuk ellenére is ironizálja ténykedéseiket és tekintélyükkel is megbirkózik egy szebb zsidó jövő érdekében.

Beszélgetés Deutsch Hermannal a Jugoszláv Orth. Központi Iroda (Udruzenje) elnökével

A jugoszláviai orthodoxia és neologia együttműködése. — »Az állam érdeke, hogy egy vallásos nemzedéket neveljünk« — mondja a szerb közoktatásügyi miniszter.

Nemrég zajlott le az itteni orth. központi iroda elnökválasztása, melynek során nagy lelkesedéssel újra megválasztották Deutsch Hermann gyórost, az eddigi elnököt, kinek hervadhatatlan érdemei vannak, úgy az itteni orthodoxia, mint az Iroda létesítése körül. Az ő agilitásának, áldozatkészségének és fáradozásának a gyümölcse lett az autonomia kivívása. Elkedvetlenül vállalta a jelöltséget és csak mikor kilátásba helyezték, hogy feltételeit el fogják fogadni, sikerült őt végleg az elnöki tiszt ségre megnyerni. Felkerestem, hogy megtudjam okát, mi szegte kedvét és miért akart hátat fordítani az oly keserves harcok árán kivívott irodának.

— Nem tagadom, nem szívesen váltaltam. Csinálja más, talán jobban tudja. Én nem veszem lelkiismeretemre, hogy hitközségeink egyes tagjai kénytelenek legyenek macoth, husvétit lisztet, cukrot, stb. szükségleteiket a neologianál beszerezni, a vágalást ott eszközölni, mert az olcsóbb. A kenyérgonddal küzdő embernél számít az a 10 dinár, (30 lei) gabella, amit fizetnie kell. Számít az 5 dinár, amivel drágábban kell fizetnie egy kg. macoth. Miért ne adhassuk mi is ugyanolyan árban, mint a neolog hitközségek? Nem kell nekünk pénzfőlösteget gyűjteni, hogy osztalékot fizethessünk, hanem kizárólag erkölcsi testület. És még valami, ami kedvem szegte. Demoralizálták hitközségi alkalmazottainkat a fizetések leszállításával! Nem állhat hivatása magaslátán, nem teljesítheti úgy a kötelességet az a hitközségi alkalmazott, kinek megnyomorítják a fizetését. Ezért kedvetlenedtem el.

— És el fogják fogadni ezen súlyos, a hitközségeket alapjaiban megtámadó pontokat?

— Igen, el. 30-ikán benyújtottam, a plenáris ülésen elfogadták és már hozza is alig egy pár sort kitévő 2 pontot. Nem sok, de annál súlyosabb és nagyjelentőségű.

1. Mondja ki az Udruzenje, hogy kebelébe tartozó hitközségek a jövőben, sem rabbijainak, sem sakterjainak fizetését nem szállíthatják le, hanem oly fizetéssel látják el, mely gond nélkül nyugodt megélhetést biztosít nekik, hogy az orthodoxia érdekeit teljes erejükkel szolgálhassák.

2. A gabella: akár szárnyas, akár négy-lábu után, továbbá rituális hozzájárulások peszachelisznél, vagy cukornál törlendők, mert ezek elhagyásával erősítjük az orthodoxiát. Hasson oda a hitközség, hogy a gazdag arányosan többet áldozzon, mint a szegény és az egyensúlyt megfogják tartani.

— Elnök ur, milyen a viszony itt a neologia és az orthodoxia között?

— Nagyon jó. Itt nem éleződött ki a harc. Mondhatnám, hogy kéz-kézbe dolgozunk. Minden nagy közös cél, eszme és érdek, mely az országos zsidóságot érinti közös asztalhoz hoz bennünket, közösen beszéljük meg és csak így teremthetünk konstruktív munkát. Legutóbb is a németországi eseményekkel szemben közösen tettük meg a lépéseket és együtt jelentünk meg Jevtics külügyminiszternél. Dr. Alcalay grand-rabbi, Dr. Popsz Frigyes a Saves elnöke (neolog iroda) és én az Udruzenje részéről. Az eredmény? — Sikerült keresztülvinnünk, hogy a Németországból menekült zsidóság itt szabad telepedést kaphatott, állást foglalhat el, vagy akár földbirtokot is vásárolhat. Az itteni zsidó intézmények

pártolása kórház, aggokháza, szeretetház minden jugoszláv zsidónak egyformán dédelgetett büszkesége. A konyhai felügyelet a miénk; a többi koncessiót a neologia kapta.

— Milyen a helyzet az iskolaügy területén? Milyen a helyzet az állami részéről valamilyen kezdemény a szombati tanítást illetően?

— Hogyne! Kaptunk. Sikerült keresztülvinnem, hogy szombat és ünnepnapokon diákjaink 10—12 óra között a tanítás előfelmentést kaptak; ezen időben a templomban tartoznak elmenni. Természetes, hogy a szombati megszűgő munka alól, rajzírás, stb. szintén fel vannak mentve. Sokáig fájt, hogy kénytelenek vagyunk zsidó diákjainkat a szombati istentiszteleteknél nélkülözni; de nem merem a sikerben bízni. Azonban tudatában annak az erkölcsi hordereinek, melyet a templombajárás ténye az ifjuságnál jelent, kényszerítet rá, hogy minden erőmmel küzdjek érte. Audenciát kértem és előadtam kérésemet. Jellemző miniszterünk gondolkodására, hogy a következőképp válaszolt. Németül mondta, mer láta, hogy nem beszéltem tökéletesen az államnyelvet: „Es ist Interesse des Landes, dass eine religiöse Generation erzogt werde“. Az állam érdeke, hogy egy vallásos nemzedéket neveljünk. Rákövetkező héten deákjaink megjelentek a templomban.

— Még csak egy kérdés elnök ur miként vélekedik a palesztinai munkáról?

— Várjuk a Messiást — de azért hachszaránk is van. Jelenleg hét chaluc nyerképzést az Agudas Jiszroel részéről. Jóvőre? Valószínűleg még több lesz.

Elbucsztam egy embertől, aki sokat harcol a zsidóságért.

(Subotica)

Fodor Dezső

Tesatoria Lichtenstein prima fabrica mechanica de textilia BECLEAN (J. Somes.) ajánlja szenzációs olcsó árakban gyártmányait, u. m.: 1 kávésbrosz 6 szalvétával 109 lei, — 1 törülköző 19 lei, — 1 pohartörő 14 lei, — 1 mtr. lepedővászon 140 cm. széles 51 lei, — 1 mtr. fehér panama 80 cm. széles 26 lei, — 1 mtr. Oxford 80 cm széles 24 lei, valamint az itt fel nem sorolt összes textilárak a legolcsóbb árakban. 1 gyermekaltisz 55/120 cm. szép selyem csikkok csak 99 lei, egy férfialtisz 120/160 cm. ugyancsak selyem csikkokkal 170 lei és ennek arányában nagyobb és más minőségű taliszok is kaphatók. A taliszoknál viszonteladók 10—20% rabattot kapnak. — Kivánatra árjegyzék ingyen.

Emenorák
Zügyertafartók,
Üserlegek,
Sevőszekők,
Templomi kegy-
Sszerek,
bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacumul“
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

Művészi perzsa szőnyegek, szövött gobelinék, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölnétek.

A főváros
központjában.

Az erdélyi
kereskedők talál-
kozó helye.

HOTEL ESPLANADE

BUCURESTI, BULEVARDUL ACADEMIEI 8.

Tulajdonos: JACOB FRIEDMANN.

Schweizi vezetés.
Legmodernebb
komfort.

Szobaárak
150 lejtől feljebb.

HETI GLOSSZÁK

Kató — az evangélikus templomban

Nagyvárad fölött nem mulik el az idő. Még mindég 1914-et irunk, ami a neolog zsidóság érzésvilágát illeti. Az egész világ revízió alá vette felfogását, a zsidóság és kereszténység közötti viszonyt illetően. A zsidók rájöttek arra, hogy egy kis szenteltvízzel nem lehet eltűnni a világban és a zsidóságtól dezertálni. Nem akarunk ismétlésekbe bocsájtkozni. Mert ugyebár tudjuk, hogy Hitler és a világ megannyi hitlere mielőtt vélekednek erről a kérdéstről. De tovább megyünk. Horribile dictu, — még a zsidók is kezdenek eszmélni arra, hogy noha mégsem megy ez a kis kikeresztelkedés.

De nem így Váradon. Alig néhány napja, hogy megjelent egy kis esküvői hír a helyi lapokban. Hogy Halász Katóka örökös esküvőjét az evangélikus templomban, a Magyar Párti főtitkárának, dr Kovács Árpádnak, a szimpatikus ügyvéd urnak. Nem lehet kifogásunk a hymen hír ellen, elvégre mindenki azt teszi, amit akar. Még Katóka is. Akinek nagymamáját épen két héttel ezelőtt temették el a váradvelencei ortodox temetőben. Csak minek ennek az ujságokban „reklámot“ csinálni? Ennek nincs értelme. Aminthogy nincsen értelme az egész kikeresztelkedésnek. Ezt ma már mindenki tudja és látja — sőt érzi is! Csak Katóka nem hiszi. Ő még nem eszmélt rá. Lehet, hogy ezt a szerelem teszi. Nekünk azonban mindég. Lényeg az: Várad nem okul. Katóka nem hallott semmit Hitleréről. Meg

az egész titáni küzdelemről, amely a zsidó és nemzsidó világ között folyik. Katóka hűséget esküvőit a Körös-uccai, hitlerék válásának evangélikus templomában. Sok szerencsét!

Szegény zsidó Vertrelek

Többen jöttek hozzánk elmondani a nagy „problémát“. Mely röviden ez: Sok zsidó cég van Németországban, amelyek eddig exportáltak és akiktől zsidók importáltak. Meg sok zsidó képviselő létezik, akik németországi cégeket reprezentálnak. Mi legyen ezekkel, — németelenes bojkott által? Mi legyen, mi legyen?

Egy pillanatig meghökken az ember. Valóban mi legyen, miért veszítsék el ezek kenyérüket.

De azután feleszmélünk az igazságra. Szomorú és keserves, de ezek érdekében nem lehet semmit sem tenni. Nem lehet a zsidó cégeket Németországban kivenni az általános tétel alól. Bojkott Németország ellen azt jelenti, hogy nem szabad árut venni senkitől. És a zsidó Vertrelek sem tehetnek egyebet, minthogy más képviselő után néznek. Nekik még a román kormány is megkönnyíti a nagy problémát, amennyiben betiltja a német áruk importját teljes mértékben.

Sok-sok indok szól amellett, hogy nem lehet kivételt tenni. Nem lehet és nem szabad. Mert ez a világ össz-zsidóságának élet-halál harca az antiszemitizmus ellen. A német terror ellen. Ez világtörténelmi jelentőségű harc, melynek kihatását a jövő évtizedek fogják escomptálni. Ha a mi frontunkon is van áldozat, ez szomorú, de nem szabad ezért egy pillanattal sem meghátrálnunk. Ez csak nemesebbé teszi

harcunkat. Mert a mi frontunkon is vannak gazdasági hősi halottak. Mi ez az áldozat ahoz képest, amit a németországi zsidóságnak szenvednie kell?

Nem kell ezt a felfogást sokat indokolni. Történelmi adottság így hozza és ezzel maradéktalanul le kell számolnunk.

Miskolc város tb. főügyésze és a „Népünk.“

Dr. Kovács József ügyvédnek, egy várad barátja révén megindítottuk lapunkat. A napokban hosszabb levelet írt nagyvárad barátjának, melyben hosszasan foglalkozik lapunkkal és annak irányával. Tekintettel arra, hogy egyik magyarországi nagy város prominens zsidó férfiáról van szó, szükségesnek látjuk, hogy foglalkozzunk levelének egynémely kitételével. A fizti főügyész ur, természetesen, asszimilációs ideológiát vall. Ezt megkívánja főleg az a pozíció, melyet betölt. Legalább is a főügyész ur így gondolja jónak. Nem lehet vele polémizálni, mert az messzire vezetne. Bennünket egy egész világ választ el ettől a felfogástól, melynek a kegyelemdöfést, épen napjaink történelmi változata adja meg. Természetesen a „misszió“ elméletnek lelkes híve. Mi adtuk az emberiségnek a monoteizmust, meg még mennyit. Régi, idejétmúlt frazeológiával írja, hogy a „cionizmus“ csak ártott, mert anélkül talán nem történt volna az, ami megtörtént. És hasonló régimódi érvek, melyekre ma már nem lehet dühösen ellenérvelni. Csak szelid mosollyal napirendre térni és azt mondani: Ügyvéd ur, főügyész ur, Ön is feleszmél még arra, hogy zsákutcába visz az az út, mely — jelenleg úgy hiszi — a zsidóság jövője útja volna. Micsoda frázis ez például, melyet Ön ír: „A lelki és vallási szolidaritás van olyan erős és hatalmas, mint a cioni kolóniák vérrel és pénzáldozattal fenntartott telepei és kulturhelyei.“ Mi nem kételkedünk a zsidó összefartás hatalmas erejében de nem lehet egyiket a másikkal összehasonlítani. Palesztina ma már nekünk nem „sport“ vagy „propaganda“

TÁTRALOMNIC MAGAS TÁTRA! TÁTRALOMNIC

Egyetlen megbízható **ORTH. כשר PENZIO**, elsőrendű konyha és kiszolgálás.
Elő- és utószezonban a teljes penzió **55 ck.** Felöltött leányok kíséret nélkül felvétetnek.
Egész éven át nyitva. Elő- és utószezonban esküvőket és banketteket elfogadok.
SCHREIBER MOR, TATRANSKA-LOMNICA (BUGSCH-VILLA)

Látomány a víz alatt.

— Chászid történet. —

Rabbi Jozsef, a csodatevő kabbalista arról beszélt tanítványainak, hogy az élet minden percét fel kell használni az Ur dicsőségére, már pedig a Mindenható dicsőségeinek legszebb módja a szeretet és az irgalm gyakorlása.

— De hiszen az élet tulontul rövid hozzá — vetette ellen tanítványa, Rabbi Szimcha — míg gyermekek vagyunk, éretnen az eszünk, megbánjuk szüleinket, pajásainkat, mire pedig megöregszünk, már értünknyi erőnk is alig van, magunkra maradunk... Lásd, mester, a legszentebb másodság is futó felhőhöz elsurranó álomhoz hasonlítja az életet...

— Az Isten bölcsen mérte ki minden alandónak a földi pályáját — szólt feddő hangon a mester. — Az egynapos féreg, amely születik, utódot hagy maga után és elvész, vajjon nem föltötte be rendeltetését? Azt hiszed, évekkal kell mérni az életet, a jó cselekedeteket és a szenvedést?

Rabbi Szimcha kétkedve csóválta a fejét. Nem szólt semmit, de látszott, hogy mestere szavai nem győzték meg.

Már hajnalodott s a két férfi a forrás vizü fűrdőhöz érkezett, hogy napi tisztálkodását elvégezze. Rabbi Szimcha hamarosan a vízben termett, megborzongott, már habok alá akar merülni.

— Még mindig kételkedel szavaimban? — szólt reá Rabbi József — nem hiszed, hogy ezt a földi életet bőséges hosszúra mérte ki az Ur kegye?

Rabbi Szimcha csak nem akart igennel felelni.

— Majd meglátod! — szólt csendesen a mester.

Rabbi Szimcha lebukott a víz alá. A habok összecsaptak feje fölött... Mi történt vele?

Ugy látta, hogy árbócos gályán jár-ke, s veszedelmes vihar korbácsolja a tenger hullámain. A hajó bordái recsegték-ropogtak, a legénység kétségbeesve keres menekülést. Fejellenség, zürzavar... Mindenki az életéért reszket... Ő is a vízbe ugrik és kétségbeesve csapkodja a hullámokat... A sós víz már fojtogatja, elalél, nem bírja tovább. Most egy irtózatoss hullám felkapja és odavágja a parthoz... Megmenekült!

Két napig hevert Rabbi Szimcha félig élettelenül, mikor magához tért, föltápáskodott és utrakelt. Keservesen sirt. Ruhája rongyokban foszlott le róla, nem volt belevő falatja, forrást sem látott a közelben, hogy szomját csillapithassa belőle. De csak tovább vánszorgott.

Sötét erdőközön, uttalan rengetegeken át végre egy kunyhóhoz ért. Egy zsidó ember üldögélt a kalyiba előtt és szánakozó tekintettel mérte végig a szerencsétlent.

— Adj ennem-innom, testvérem, mert meghalok, — nyöszörögte Rabbi Szimcha. — Rettegenes vihar törte szét a hajónkat... magam menekedtem meg társaim közül... Nem bírom tovább!

A gazda leültette. Száraz ruhát adott neki, ételt, italt tett elébe és mikor Rabbi Szimcha már talpra állott, így szólt hozzá:

— Fiam! Messzi vidékre kerültél el hazádtól. Az Isten őrzött, hogy idekerültél hozzám: ha az ország belsejébe vetődöl, emberevő bálványimádók fogtak volna el és megölnek... Haza is csak későn juthatsz el: öt évenként idegen hajósok szállnak ki a partunkon, fegyveres emberek, kemény katonák, akik nem ijednek meg a benszülöttektől. Erdőket irtanak, hajójukra rakják a drága ritka fákat s aztán utrakelnek. Talán velük hazamehetsz. Addig itt élhetsz nálam...

Rabbi Szimcha vigasztalanul nézett maga elé, de mit volt mit tennie? Megadta magát sorsának és szolgálatába állt. Ásott, kapált naphosszat, öntözte a kertelt, aratás idején sarlóval vágta a búzát, betakarította a termést és ájtatosan elmondta a napi imádságait.

Az idő ólomszárnyakon járt tova. De már az ötödik esztendő is elközelgett. Rabbi Szimcha türelmetlenül várta az idegen hajós népet. Végre megérkeztek: marcona képű, napbarnította legények voltak. Rabbi Szimcha alázatosan járult a vezérük elé.

vagy „ideálistizmus“ ellenkezőleg: egy szükségyszerűség, egy meglévő viruló, lelkesen vállalt kényszerűség, mely valóban a zsidóság jövője. Az az út, mely végre, annyi évezred után és annyi tévút után, az egyedüli nyilegyenes út és lehetőség, mely a zsidó regeneráció felé vezet.

Ezt meg kellett mondanunk a főügyész urnak, még akkor is, ha lapunkról a következőket is írja: „A „Népünk“nek egyébként zsidó szolidaritása, gondolatmenete, formai és tartalmi szépségei arra utalnak, hogy az a legjobb kezében van. Bizonyára méltányolja is ezt a nagy munkát amelyet a szerkesztőség végez, a nagyváradi és az erdélyi zsidóság, amely hű maradt a magyar nyelvhez, s annak kultuszát szeretettel ápolja.“

Köszönjük az elismerést s ha más véleményen is vagyunk, azért nagyrabecsüljük Önt főügyész ur és az Önnel egy elvet valókat, mert hiszen bizonyosak vagyunk abban, hogy lesz Ön még a mi taborunkban.

Még mindég a régi nőta...

Isten látja lelkünket, hogy nem szeretünk harcolni és veszekedni a mi sorainkon belül. Minek a harc egymás között, amikor amugy is rengeteg az ellenségünk, akik mindnyájunk életére, vagyonára s jövőjére törnek. De nem szabad a másik szélsőségbe sem esnünk. Hogy minden jól van, ahogy van és amit mi, csinálunk, az tökéletes. Így nem tökéletes, példának okáért, a mi magyarországi lapunk az „Egyenlőség“. Bár nagyon kedves tőle, hogy a Kor parancsának sürgelő szavára, cionizmust is kezd ápolni hasábjain, de hiszen erről igazán nem tehet. Bizonyára Szabolcsi Lajos egy-egy fogát hagyná inkább kihuzni, minthogy leadja az épülő Palesztináról, a sok lelkes és lelkesítő cikket, de hát, ugylátszik, megérezte, hogy „ez is“ kell az olvasóknak. Ó, a legkérlelhetlenebb ellenség, most kénytelen meghajítani az elismerés zászlaját az épülő ország előtt. Ezzel nem lesz Palesztina boldogabb. De jellemző...

Aminthogy jellemző az — s erről akarunk írni — hogy a legutóbbi számában így ír a „Madagaszkár“ című cikkben

„Nagykálnai Levatic László ur nagy tanulmányt írt a zsidó kérdés megoldásáról. Ami elfogultság ebben a kérdésben csak felmerülhet, minden benne foglaltatik. Hiába mondotta ki a Királyi Kuria, hogy a zsidóság nem faj, vagy nemzetiség, hanem felekezet, ezt Levatic ur egyszerűen „jogi véleménynek“ nevezi és nem fogadja el.“

Így az „Egyenlőség“. És engedjessék

— Vigyetek haza! — könyörgött az Ursten is megáld benneteket. Őt éve nem láttam feleségemet, gyermekeimet... Megszolgálom, csak segítetek rajtam!

— Jó — felelte kurtán a vezér — de szavadon fogunk. Velünk jössz az erdőbe fát vágni és ha becsülettel végzed a dolgot, felvesszünk a hajóra. Akarsz dolgozni?

Fejszét, baltát adtak a kezébe, azzal megindultak a sötét cédruserdők felé. A vad bálványimádók közül egy lélek nem vetődött utjukba: a hajóskapitány biztosra vette, hogy ez egyszer zavartalanul fognak dolgozni, hiszen senki sem tudott a jöveletükről.

Rabbi Szimcha buzgón hasogatta a sudár fákat fejszéjével. A hajósok közül a legközelebbi szomszédja is vagy nyillövénnyire kopácsolott tőle. Egyszerre két szörnyű kar fogta át a torkát: kétségbeesve védekezett, de hiába. Egy bokorban leselkedő vad bálványimádó teperte le orvul és vitte magával. Rabbi Szimcha kiáltani sem tudott, mikor a rabló elhurcolta magával.

Bent a városban a pogány átadta a börtön őrének, aki rabbi Szimchet mély oduba vetette, amelybe alig szivárgott be valami világosság. Moslékszerű ételt vetettek eléje, de a boldogtalan hozzá se nyúlt. Már tizedik napja börtön.

— Tíz nap — sóhajtozta kétségbeesetten — ma hajóra száll az egész sereg, s öt esztendeig nem látom őket... S itt, ki

BUZIÁS-GYÓGYFÜRDŐ (ROMÁN NAUHEIM)

páratlan szénsavas radioaktiv sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatású szervi, elhízásos, érlemeszesedés szív- és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteiben legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árakkal.

Uj modern napfényes stranddal. — Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

Muschong Buziás Gyógyfürdő Részvénytársaság

Fürdőigazgatóság, Buziás, Bánát.

Az idén minden olcsóbb mint tavaly!

Az idén minden olcsóbb mint tavaly!

meg nekünk, hogy mi nagykálnai Levatic László urnak adjunk ez esetben igazat. Mert a Magyar Királyi Kuria hiába mondja ki azt, hogy a zsidóság nem faj, amikor ez nem igaz. Mert bizony faj vagyunk. Nem mert a Kuria mondja és nem azért, mert Hitler állítja. Hanem azért — mert ez az igazság. Csak egy kissé komikus, hogy egy ilyen nagyhorderejű kérdésre, a Kuria illetékességét ismeri el az „Egyenlőség“. Hát nem kedves tőle?...

Aminthogy az is nagyon érdekes, ugyanabban a számában, hogy a Tischler Mór tragédiájáról és temetéséről beszámoló cikknek, nagy betűkkel a következő címet adta: „Bánffy Miklós gróf is megjelent a meggyilkolt Tischler Mór temetésén.“ Tehát nem az a szenzáció és nem az a tragikus, hogy Tischler Mór Bukarestben igaztalanul és gyáván, egy móckapitány meggyilkolta. Nem írja meg annak hallatlan tragikus mivoltát, hogy egy 67 éves örökké dolgozó, derék, jótékony embernek, ilyen borzasztó véget rendelt a sors, mert az „Egyenlőség“ szerint, az egész tragédia csak arra volt jó, hogy meghatódjék azon, hogy Bánffy gróf, volt magyar külügyminiszter „az egész temetési szertartáson végig résztvevett.“ Mi van ebben oly csodálatos? Mi, akik már megszoktuk, a kétségtelenül sokkal demokratikusabb román életet, ahol nincs oly kinos cím- és rangkorság, mint Magyarországon, igazán nem találunk abban semmit, hogy egy jó szomszéd még ha volt külügyminiszter is, megjelenjen egy derék, jóindulatú zsidóember temetésén. Aki oly ártatlanul halt meg. Hiszen nem baj, megemlítették ezt a gesztusát a grófnak. De ezt kiemelni főcímmel és a hangsúlyt főként erre helyezni, ez jellemző arra a mentalitásra, melytől mi már oly messzire estünk.

tudja, mi vár rám?... Kegyelmet nem remélhetek ettől a szörnyű néptől...

Durva lépések csoszogtak börtöne előtt.

Rabbi Szimcheát felrugdalták és félig ájultan a pogány fejedelem elé vitték. A vezér mellett ott állt a bakó, aki élesre fent bárdot szorongatott a markában.

Rabbi Szimcha elsápadt. Érezte, hogy utolsó órája ütött. Csöndesen szivárogtak szeméből a könnyek és a halálra menők zsoldját mormogta magában tört szívvel.

A pogány fejedelem intett a bakónak, akinek kezében megvillant az éles szerszám. Odasuhintott rabbi Szimchához, de mielőtt a bárd nyakát érte volna...

... Rabbi Szimcha kibukott a vízből és kétségbeesve kiáltott rabbi Józsefhez:

— Mester, ments meg!...

Rabbi József mosolygott és megsimogatta az egész testében remegő embert.

— Nincs baj, fiam — szólt hozzá vigasztalóan — a látománynak vége... Ami veled történt, az egyetlen pillanat műve volt... Esztendőket élél, szenvedtél, a halálot vártad, addig, míg a fejedet kiemelted a vízből... Nos, mondd meg: elég hosszúra mérte-e ki az Ur az emberi életet. Szentséges Nevének dicsőségére s a szeretet gyakorlására?...

Rabbi Szimcha nem szólt egy szót sem. Felnézett csodatevő mesterére, azután alázattal csókolta meg rabbi József ruhája szegélyét...

Nálunk nem oly nagyjelentőségű egy ilyen mágnesi részvétel, pláne ha tudjuk, hogy a jó Tischler bácsi, amíg volt neki, de sok pénzt adott, aufs nie mehr sehen, az erdélyi mágneseknek — szivességből és nem karmatra.

A gróf nem fult a vízbe, a gróf résztvevett „mindvégig“ a temetésen. Igazán megható...

Salom Asch és Félix Salten

Salom Asch, a zsidó néplelekből fakadó, hallatlan tehetségű író, a Pen Club előtti magatartásával örök hálára kötelezte a zsidóságot. Bátran, önértzetesen, mint magát a zsidó közösség tagjának valló író, szállt sikra a németországi zsidók üldözése ellen és valósággal megrendítő hatással volt az egész kongresszusra, amikor zokogva sirta el a zsidóság fájdalmas megálázatását.

Félix Salten, aki jól megválogatott alkalmakkor Bécsben szeretett a cionizmussal kacérkodni, aki Herzl Tivadarral való egykori kapcsolatát pénzért kamatoztatta, amikor a cionisták által rendezett Herzl-ünnepélyen honorárium ellenében tartotta az emlékbeszédet és aki az Osztrák Cionista Szövetség költségén utazott Palesztinába, ahonnan visszatérve, nagy hasznát hajtó könyvet írt Palesztináról, — ezzel szemben, mint az osztrák Pen-Club elnöke, — mint azt már megírtuk — a német delegátusok pártjára állott és amikor azok a németországi események tárgyalása miatt kivonultak a teremből, Félix Salten velük tartott és tüntetőleg távozott. Egy külföldi lap Salten eme eléggé el nem ítéltető eljárását kritizálva, többek között a következőket írja:

„Salten, aki Budapesten még Salzman néven volt ismeretes, különös hálával tartozik a németeknek, mert az ő műveit nem égették el. Most Salten — Salzman — el-lenszolgálatképpen a németekkel volt szolidaris. „Herr Salzman, — írja a nevezett lap — bislang solid semitisch, erklärte sich mit Ihnen „solid arisch“.“

Gyógyulást és üdülést

keresők részére

ideálisabb és megfelelőbb helyet egész Erdélyben nem talál

Menyháza fürdő

-nél (Arad. m.)

Fekvése, klimája és erősen rádiumtartalmu, kristálytisza forrásvizei elsőrendű klimatikus és gyógyfürdővé avatták.

Az elő szezonban (Jun. 1 - Julius 5-ig) nyaralók részére 50% engedmény

Kérjen részletes prospektust. Cím: DIRECTIUNA BAILOR MONEASA.

HIREK

"Népünk" cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Szivan 29, június 23.
Szombat: Szivan 30, június 24.
Szidra: קרה
Háftóra: כ"ה השמיים כסא
Ros-Chodes: תמו Szombat, június 24.
és Vasárnap, június 25-én.

Szombat kezdete:

Éjtel bezárás 8.25
Fénygyújtás 8.35
Mentiszelet kezdete 8.40
Szombat befejezése 9.40

Perek 4. פרק ד

Frankl Adolf,

budapesti orth. központi iroda
elnöke certifikátokat kért
a cionista szervezetektől

Baros gyűlés a budapesti orth. hitközségél

Rég nem tapasztalt vitának volt színhelye a budapesti orthodox hitközség legutóbbi választmányi ülése. A napirend tárgyalása után, a választmány egyik tagja erős kirohanást intézett a Mizrach ellen. Megtámadta Sternberg Zebulont, hogy mint a hitközség Cedoko Gabbeja, elvállalta a magyarországi Mizrahi elnökségét és követelte, hogy hagyja ott a Mizrachit, mely csak "wie chazer", mert ez összeférhetetlen a "gabbe" méltósággal. Hasonló szellemben szólalt fel két komolyabb tagja az előjárásnak és udvariasan felkérték Sternberg Zebulont, hogy mondjon a Mizrahi elnökségéről.

Erre olyasvalami történt, amire még nem volt példa a magyar orthodox Kehila életében. Sternberg Zebulon szót kért és lemondott a gabbe tisztiségről. A legnagyobb eréllyel szállt szembe a bejegyzéseivel szellemmel, mely még a németországi események és a súlyos gazdasági válság miatt kenyértelen, tanácstalan vallásos zsidó meglátán sem tud és nem akar az igazsággal szembenézni, hanem tovább akar téspedni a sekélyes kühle és kovod ügyekben. Mint az orthodox zsidóság hű katonája, — mondta — tartottam magamnak, hogy élére álljak annak a mozgalomnak, amely éppen — együtt harcolva, de külön feladatokkal — az orthodox zsidóság érdekeiért küzd. Helyet akar biztosítani a kenyértelenné vált vallásos zsidó tömegek számára Erec Jiszraelben. Nem pályázok a Mizrachinál az elnöki állásra, amint hogy nem alkalmazta a hitközség sem a gabbei tisztiséget, amelyre megváltották, holott tudták, hogy ő a zsidó lélekkel küzd a mizrahi cionista eszmékért. Sternberg Zebulon elnökségét vállalta és hitart mellett, minden ünnepélyesen bejelenté lemondását gabbei elnökségéről és kéri a választmányt, hogy ezt vegyék figyelembe.

Elsőnek dr. Stern Simon szólalt fel. A legnagyobb rosszalásának adott kifejezést, amiért ezt a választást ezen a helyen, ezen formában felvetették. Kérte a választmányt, hogy ezt a fontos problémát a legnagyobb részletességgel megvitatassuk és majd az ilyen támadásra megadjuk a méltó választást. Eppen ezért kéri Sternberg Zebulont, hogy lemondását vonja vissza. Egyébként groteszknak tartja az orthodoxia hivatalos vezetőinek viselkedését a cionizmussal szemben.

Kérjük mindenütt az
"ALBA-IULIA"
antiseptikus pipere szappant
szemmosáshoz használjuk az olcsó
és kiváló minőségű
"URSUS" szappant
Gyártja:
Breckner János r.-t.
Alba-Iulia

Mig egyik oldalon durva támadást intéznek egy közbecsülésben álló mizrachista ellen, ki harcol is az eszméért, addig a helyzet kényszerítő nyomása alatt az Országos Iroda elnöke személyesen járt el a helyi cionista szerveknél és a jeruzsálemi Mizrahi világközponthoz írt levélben kérte certifikátot a Tiferet Bachurim tagjai részére. Egyik oldalon certifikátokat lehet kérni, a másik oldalon pedig "chazer tréfenek" nevezni? Mennyivel szebb és férfiasabb lenne — épp a vallásos szempontok és elvek figyelembevételével — résztvenni az országépítő munkában és ezen az alapon jogosan követelni a megfelelő számú certifikátot a vallásos ifjúság számára, semmint alamizsnaképpen kikönyörögni és kétszínű politikát folytatni. Ismétellen kéri vegyék le az ügyet a napirendről és hogy Sternberg vonja vissza lemondását.

Dr. Stern Simon önérzetes fellépésének megvolt a hatása és a szólásra jelentkezettek elálltak a szólás jogától és az elnök levette a rendkívül kínos ügy tárgyalását a napirendről. Csak Kahan-Frankl (Frankl Adolf veje) szólalt fel és kijelentette, hogy dr. Stern tévesen informálták, mivel az orthodox iroda részéről senki sem lépett érintkezésbe a helyi cionistákkal és a Mizrahi világközponttal.

Az ülést bezárták és nem hivatalosan próbálták Sternberget kapacitálni, hogy vonja vissza lemondását, azonban ő szilárdan kitartott eredeti elhatározása mellett.

Kahan-Frankl ur nyilatkozatával kapcsolatban kérdést intéztek Beregi Ármin mérnökhöz, a Palestina Hivatal vezetőjéhez, ki határozottan kijelentette, hogy a certifikátok ügyében Frankl Adolf, az orth. iroda elnöke személyesen járt el nála. Amikor Frankl Adolf megtisztelte őt látogatásával, Beregi sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy elfáradt hozzá. Szívesen ment volna ő fel az Elnök urhoz irodájába. Ugyanakkor Frankl Adolf elnök ur elkérte a Szochnut és a Mizrahi jeruzsálemi címét azzal, hogy még aznap írni fog fenti címekre a Tiferet Bachurim részére igényelt certifikátok ügyében.

Antiszemita kilengések Algirban.

Párisból jelentik: Súlyos zsidóellenes excessusról érkezik jelentés Constantineből, a forgalmas algiri városból. A párisi lapok részletes jelentéseket hoznak az eseményekről, amelyek röviden a következőképp kezdődtek és folytak le: A "L'Eclair" algiri antiszemita napilap kiadója, Lautier, néhány nappal ezelőtt Constantinebe érkezett. Az uccán egy zsidó férfi felismerte az antiszemita agitátort és felelősségre vonta uszító és gyalázó cikkei miatt Lautier és a zsidó férfi között rövid, de heves szóváltás keletkezett, majd az antiszemita szerkesztő elfutott. Rövid néhány perc múlva azonban már több száz főnyi arab tömeggel tért vissza és azonnal megtámadták a város zsidó negyedét. A zsidó lakosság a rendőrség megérkezéig ellenállást szervezett és sikerült nehéz küzdelmek árán, a tulerővel sikeresen felvenni a harcot. A rendőrség később széjjelverte a tüntetőcsoportot és a zsidónegyedet erős rendőri őrizet alá helyezte, hogy elejét vegye a további kilengéseknek. A rendőrprefektus azonnal kiutasította Lautiert a város területéről és megtiltotta lapjának helyi terjesztését.

Amidőn a leipzig reform-zsinagóga orgonája elhallgatni kényszerül.

A lipcsei reform-zsidók zsinagógájában egy Licht nevezetű, ugyanazon keresztény orgonás szokta irányítani az orgonajátékokat, aki vasárnaponként a leipzig szent Tamás templomban is végzi az orgonajátékokat. A keresztény templom kuraforiuma azonban a neves művészek megtiltoita, hogy szerződése kötelezettségének a leipzig hitközség zsinagógájával szemben — továbbra is eleget tegyen. A hitközség szomorú szívvel (!) kényszerült a klérus határozatát tudomásul venni. És azóta némán hallgat a leipzig zsinagóga orgonája...

Fehér fogakat
csakis
PEBECO
fogpaszta
biztosít.

Ki képviseli a zsidókat?

Folkestone-ban, az angol kikötővárosban az elmúlt héten kezdődött meg a sakkolympiász. Tizennyolc nemzet vett részt a küzdelemben, de a döntő verseny mindössze 4 állam között fog lefolyni. Így Franciaország képviselőiben: Dr. Osip Bernstein, Lengyelország képviselőiben: Akiba Rubinstein és dr. S. Tartakower, Magyarország képviselőiben: Maróczy Géza és Steiner Lajos, Csehszlovákia képviselőiben: Flohr Salo mérik össze erejüket, hogy elvigyék a sakkvilág bajnokság pálmáját. — Közlendős dolog, hogy az összes vezető sakk-egyéniségek zsidószármazásúak. Németország például azért nem küldött senkit a sakkolympiászra, mert nem tudott egyetlen nemzetiszocialista bajnokot sem felmutatni, zsidót viszont nem akart kiküldeni. — Így tehát azok a nemzetek, akiknek esélyei vannak a győzelemre már képviselve vannak zsidók által. Mi ezek után azonban csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy bennünket zsidókat ki képvisel a folkestoni sakkolympiáson?

Ujra a régi neveiket kell felvegyék a zsidók Németországban.

Berlin. A nemzetiszocialista sajtó autentikus forrásból közli, hogy a német birodalomban még mindig nem mondják ki az utolsó szót a zsidók helyzetére vonatkozólag. Már most közlik azonban azt a törvénytervezetet, amely szerint az azon zsidókat, akiket nem lehet kiutasítani, vagy akikről nem lehet a vagyonukat elkobozni, kényszerítve lesznek, hogy felvegyék régi zsidó neveiket. Dr. Conti miniszteri tanácsos egyébként az újságírók előtt kijelentette, hogy a jövőben különbséget fognak tenni az államhoz és a néphez való tartozandóság között. Azok, akik állampolgársággal rendelkeznek, még nem kapnak egyenlő jogokat azokkal szemben, akik nemcsak az állam, de a német nép polgárai is. Dr. Conti miniszter szerint a zsidók kisebbséget alkotnak Németországban és a kisebbségi törvény paragrafusai fognak rájuk is vonatkozni. Véleménye szerint a német nép a zsidókat nem tartja "alacsonyabbértékűnek" — csak "másértékűnek".

Bikszád gyógyfürdő Erdély Karlsbadja

Biztos gyógyulást nyújt az összes gyomor, epekö, cukor, légső, hólyag- és máj megbetegedéseknél. Az idén nagyon olcsó árak az elő- a fő- és az utó-szezonban.

Az előszezón május 15-től július 1-ig tart.

Árai:

A Berta lakban 1 ágyas szoba napi	58 lei,	pensióval étlap szerint	118 lei
A Mária " 1 " " "	48 lei,	" " "	108 lei
A Móric " 1 " " "	32 lei,	" " "	92 lei
Berta lakban 2 ágyas szoba napi	105 lei,		
Mária " " " "	88 lei,		
Anna " " " "	72 lei,		
Móric " " " "	60 lei,		

Prospektust készséggel küld a Fürdőigazgatóság Bikszád. Szénsavas-só ásványvíz-fürdők. Hetenként kétszer tombola, minden este tánc. Különő Jazz-band.

„Mondták már magának azt, hogy büdös zsidó?!...“

Ahogy a regáti zsidó a transilvániai zsidót nézi és látja. — »De hiszen maguk zsidók és nem tudnak zsidóul beszélni!« — és »Azt mondják, hogy bennünk tulfütött nacionális érzések égnek...«
A transilvániai zsidó: a n t i s z e m i t a — a regáti tükörben...

— A „NÉPÜNK“ eredeti riportja. —

Ga'afi. Madame Sufer penziójában nemcsak a legjobb ételeket szervírozzák a vendégnek, de néha abban a kitűnő szerencsében részesül az ember, hogy a legkülönbözőbb típusú embereket kapja asztaltársnak, akik éppen úgy, mint jómagam, talán először és utoljára ülnek le az asztalhoz, hogy azután tovább induljanak, egy kézszorítással, vagy egy rövidke beszélgetéssel az emlékeztükben...

Madame Sufer penziója a kikötőben van, többnyire utazók látogatják, akik Iasi-ból, Kisenevből, Csernovitzból vagy Bukarestből, Brailából indultak el hatalmas kollektív csomagjaikkal és nem tudják, mikor indulnak vissza. Néha hetekig hajózáznak a Dunán, lemennek a Fekete tengerig, Valcov, Sulima a végső állomásuk, utaznak ők, akik gyűrőtlen, fáradtan, több napos szakállal ülnek asztalhoz és a feleségeikre gondolnak, aki otthon várja a kiizzadt garasokat, amiért néha a tüdejüket is kibeszélik...

Zsidók!

Kár volna tagadni, hogy ők csinálják itt azt a kis forgalmat, ami még van, ma rengeteg intelligencia és felkészültség kell eladni és tempó, tempó, állandóan birkózni és legyőzni azt a blazirt állásfoglalást, hogy hiába minden a fejlődés már régen elakadt valahol és kár erőszakolni a felfelé tornászást, előrejutást...

Gigászi erő kell ma ehhez és ők birkóznak a kofferjeik sulyával, amelyet maguk cipelnek, mert a borra való lecsuszóit valahova a múlt kuliszái mögé, éppen úgy, mint az Idővel, amely hatalmas boxkeztyűvel ott hadonászik az orruk előtt, néha elered a vérük egy-egy ökölcspástól, azután újra fellépáskodnak és ütődött kofferjeikben a kollektívval hirdetik az élet folytonosságát a földön...

Itt a penzióban, a kollektív ebédlőasztalnál engedik el magukat egy félórára, úgy érzem, hogy a leves, amit kanalaznak — benzín, amit magukba szivattyúznak, hogy a gép sebességét fokozzák és esznek sok kenyeret, hogy elegendő kalóriát halmozzanak fel az utakra, amelyeket kitűztek maguk elé.

Ebéd közben is beszélnek. Ez a beszéd harc. A leves és a hus között gyorsan megtárgyalják a legújabb eseményeket és úgy turkálnak a politikában, mint a következő fogásban, ami hal (azt hiszem, hogy csak közvéltlenül a víz mellett, mondjuk egy ilyen kikötői penzióban tudják ilyen jól elkészíteni a hal ételeket), melynél minden csontszállra vigyázni kell. Így vigyáznak, hogy semmi sem sikkadjon el a beszélgetéseikből, amelynek tengelye, nem tudom pontosan hány hét óta és még meddig: Hitler!

Minden politikai kérdést hozzávetetnek vissza, vagy éppen belőle indítanak el. Hogy milyen hatással van egy németországi esemény a külpolitikai helyzetre és fordítva.

De ez a külpolitikai helyzet és fordítva, minden esetben mi vagyunk! Zsidók! Igen, mert mi ott vagyunk mindenütt, minden külpolitikai vonatkozásban rólunk is szó van, a világ szívében élünk és elágazunk minden irányban, amerre sinek futnak, kábeleket fektetnek le és repülőgépek veszik az irányt, az elindulás pillanatában...

„Bocsánat, én is zsidó volnék...“

Persze ők már jól ismerik egymást, nemcsak azért, mert azonos kofferjeik vannak, de talán igaza lehet itt, annak a sokat hangoztatott köznapiság mondásnak, hogy a zsidók Ádám és Éva óta mind ismerik egymást... Nem tudom. Csak azt láttam, hogy minden új asztaltársat üdvözöltek és mint régi ismerős kapcsolódott be a beszélgetésbe...

Zsidóul beszéltek.

Ez a mondat érthető itt és érthető

volna nálam is, de sajnos, be kell vallanom, hogy én nem tudok zsidóul. Azaz, hogy nem is én nem tudok, hanem a generációm nem tud, akikkel együtt ültem az iskolapadban és az ABC-t magyarul kezdtük tanulni... Mi nem tudunk, a saját hibánkon kívül nem tudunk, ha most utólag ezt a róvásunkra is írják...

Pedig érdekelt, hogy mit beszélnek. Hisz azért ültem le az asztalukhoz...

Hogy kezdjem el, hogy törjek be az életükbe, a titkaikba, hogy hámozzam ki a szavaikból az értelmet...

Bocsánatot kérek. Román nyelven. Ha megengedik... Én is... zsidó volnék... Erdélyből...

Szinte egyszerre paritázzák felém a kérdést, ami több mint kérdés már, felkiáltójel, ugyanakkor csodálkozás is.

— Maga nem tud zsidóul?

És összenéznek. Ebben a pillanatban úgy érzem, hogy nagyon mélyre csuszhatam le náluk, azután az egyik megszólal: hát természetesen nem maga a hibás... Mi ezt nagyon jól tudjuk...

Ezt a mit-ugy mondja, mintha ők mások volnának, külön nemzet, külön törvényekkel és tradíciókkal...

Ugyanaz, aki az előbb mellém állott: — Nem tudjuk elképzelni, hogy maguk félzsidók, (így mondta félzsidók — románul: evrei de jumata —) mit éreznek például akkor, amikor olvassák, hogy Hitler rajongói megölték egy zsidót?...

— Pardon kérem, ez nem csak zsidóügy!... Ez több!... Az előbb maguk azt mondták nekem, hogy: félzsidó!... Most én azt mondom, hogy amit maguk zsidóügynek neveznek — csak félig zsidóügy!... Azaz, hogy itt van egy egész és még egy fél!... Ez a fél az, hogy: zsidóügy!... Az egész, az tulajdonképpen maga a merénylet, amelyet az ember ellen követtek el, akit megölték és aki vélellenül zsidó volt... Mert csak Hitlernél vált tudatossá a ténybeli valóság, hogy: zsidó! Az egyetemes társadalomban: ember!... Hogy azután nekünk zsidóknak ez jobban fáj, mint ahogyan minden kultúrának fáj az, ha ezt a kulturát megsértik, az természetes és magától értetődő... Habár ezt sem lehetne számszerűen bizonyítani, itt meg kellene kérdezni Heinrich Mann, vagy Jacob Wassermann véleményét...

Ez a kis ríposzt látszólag közelebb hozott bennünket, azért az egyik utazó, Jasi-ból, Herr Goldstein megkérdezte:

— Mondja, mondták már magának azt, hogy büdös zsidó?!... (Zsidan puturos).

— Nem emlékszem... Nem tudom pontosan... Talán... Lehet... De nem tulajdonítottam neki nagy fontosságot, a sértő fél kulturhiányának követel oldalára írtam...

— Mégis: a vére...

— Hát ez egészen más dolog... Erről ne beszéljünk, mert tulságosan komplikált valami és — a hajó két óra előtt indul...

Egy Achilles-sarok: a nemzeti érzés!

Herr Goldstein nem tud belenyugodni abba a ténybe, hogy az új erdélyi zsidó generáció egyik nagy hányada nem ismeri a zsidó nyelvet...

— De hiszen maguk nem ismerhetik akkor a zsidó kulturát eléggé...

Felvilágosítom Goldstein urat, hogy dr. Patai Józsefnek már évtizedek óta jelenik meg magyarul zsidó folyóirata és hogy az erdélyi zsidóknak nagy napi- és helilapjuk van, amely országos relációkban is versenyképes... Azonkívül közlöm vele, hogy Herzl Tivadar munkái magyar nyelven is megjelentek és hogy zsidó költőket — magyarból fordítanak át franciára...

— Magukban mélyen gyökereznek nemzeti érzések és rólunk mondják, hogy tulfütött nacionális érzések vannak bennünk...

Ez tévedés! Goldstein ur valóban a fütött nemzeti parasztpárti például, ahol később kiderült, viszont rólam nem hibáztat, hogy talán Gömbös Gyula egészségét ürittettem Madame Sufer bragáját, ami nemzeti ital ezen a vidéken...

— Mégis maguk odaát (mindég ilyen pontosan meghatározott kifejezéseket használ) szeretnék a revíziót... Pedig...

És itt Goldstein ur kifejtéi antirevizionizmus állásfoglalását, amiből könnyen meg lehet állapítani, hogy a regáti zsidó milyen mélyen gyökerezik a román nemzeti érzésbe.

Mikor ezt megmondom neki kiüti utoljára lapját:

— Hallottam, hogy maguknál a zsidó templomban a rabbi — magyarul prédikál. Ez tiszta antiszemizmus! Igen, Igy van a Zsidó templomban magyarul!... Nem értem... Nem tudom megérteni...

A vita tulságosan elfajult... Kit vedd itt meg, milyen álláspontot támogassak, kezem szélboncolni ezt a nagy kérdést és regessem itt ki Madame Sufer asztalán. Nem volna semmi értelme...

A lényeg: a regáti zsidó féltékeny erdélyi zsidóra! Most már látom. Ők szeretnék, ha mi jó zsidók és egyúttal románok is lennénk... De hiszen bennünk a nemzeti kérdés: gazdasági kérdés! Vagy van egyáltalán nemzeti kérdés? Hát nem minden csak azon fordul meg, hogy az életünk körül kilisztiútsuk az egész és felrakjuk a csillagokat, hogy ezüst nyűkkel ragyogjanak a világ fölött...

Hát miért bombázta Japán Kínát? Miért éhezett Gandhi?

Miért utazik Titulescu Bukarest Prága között?

Nem minden a pénz körül forog, a nagy hajókerék az élet nagyüzemében. Hogy a kerék átfogó rekeszeit úgy hívják Románia, Jugoszlávia, India, az csak mellé körülmény...

A kikötőben felbug a hajókürt, Goldstein ur már elfelejtette, hogy ezelőtt a félórával azt mondta nekem, maga fél zsidó. Hónok alá kapják a koffereket és indulnak a pénztárhoz.

Városterem. Máskép: utazó börze.

Itt érlelődik meg egymástól, hogy lehet valami üzletet csinálni, hol van meg egy kis pénz... Ismailt nagyon ajánlja a lakai... Ott még ki lehet nyitni a koffereket... Sulinára nem érdemes menni, mondja az egyik... Onnan különben megkereskedő kivándorol Palesztinába... Megők is eladnak... Chilia jó hely... Ismaeleán is lehet üzletet kötni... Innen ember szekérrel elindul a falvakba, Petaszanka, Zsirolókája... Mind a Dunamentén... (Ők úgy mondják, hogy: tóra... Szó szerint anyit jelent, hogy szág, tág fogalomban, másképp távoleső déket jelent, néha parasztot is.)

En is meggyálom a jegyet a Fekete tengerig. Másnap este érkezünk meg a hajón Goldstein ur érdekes dolgokat mesélni... Hillerről... Meg Cuzáról. Ugy gondolja: mégis ez érdekelheti jobban a — zsidókat... Radó Árpád

Gyenge férflaknak

válaszbélyeg ellenében díjmentesen küldöm szabadalmazott szenzációt

„HEURÉKA“
találmányom ismertetőjét. — Cím: **„PATENT 616“** CIULI
1. sz. postafiók.

Orth. בשר étterem Bukarestben!

30 és 40 leies komplett menü

Ugyanott olcsó éjjeli szállás

WEISZ ADOLF

volt szebeni בשר szalámigyáros
Bukarest, Str. Smardan 29, I. emelet

Egyesületi hírek

A budapesti Orthodox Központi Bizottság elmúlt héten, 13-án tartotta rendes felévi ülését Adolff felsőházi tag elnöklété alatt. Az Orth. Központi Iroda részéről Hartstein Lajos ügyvezető elnök és dr. Reiner Imre jogtanácsos vettek még részt a tanácskozáson. A főbb tagok közül Stras-Salamon debreceni, Rosenbaum Mózes kisvárdi, Snyder Bernát győri, Teitelbaum Naftali nyíregyházi, Kohn Farkas csornai, Bródi Emánuel nagybányai és Rosenbaum Lipót tállyai főbbek; a vizsgálatok közül, óbudai Freudiger Lipót kormánytanácsos, óbudai Freudiger Ábrahám, Korein János, Klein Márkusz (Budapest), Bernfeld Sámuel, Károlyi Mór (Debrecen), Friedmann Hermann (Mánfalva), Schwartz Izidor (Győr), Steiner Vilmos (Pápa), Sándor (Nyíregyháza), Kornitzer Salamon (Szeged) jelentek meg. A napirend tárgyalása során Frackl Adolf elnök a németországi zsidóságos helyzetéről emlékezett meg. — Fájdalmas szívtöréssel szólott arról a rendkívüli szerencsétlenségről, amely német hitvestvéreinkre szakadt és akik a reményének adott kifejezést, hogy sorsuk mindenható kegyelméből hamarosan jobbra fordul. Ezután az Iroda bejelentette, hogy a zsidó elemi iskolai tanulók részére: a vallásismeretben sikerült elérnie a szombati írtéshet délelőtti 9-től 11 óráig és a déli ünnepi étkezéssel való részvétel biztosítását. Kellő időben — iskoláit megjelölve — történő kérelmezés esetén: ez mindenütt engedélyeztetni fog. A hitközpont alkalmazottak ügyében a bizottság felkérte a Központi Irodát, hogy ezeknek élelbitőbiztosítási és nyelvtanfolyamok segély ügyében a bemutatott tervek mielőbbi megvalósítása érdekében küldjön iratokat felhívást mind az alkalmazottakhoz, mind a tanulóknak és utóbbiakat hívja fel a kisösszegeket a járulékok felerészének viselésére. — Az Országos Tiferes Bachurim egyesületnek azt a feladványát, amelyben az orthodox ifjúság vallási gazdasági megerősítését célzó munkásságához támogatást: Elhatározta a bizottság, hogy az orthodoxia vezetősége fokozott figyelmet kíván fordítani olyan akció életre hívására, amely a szentélytelepülést a vallásos életmód biztosítása mellett teszi lehetővé, különösen az orthodox ifjúság számára.

Az oradeai Ceire Mizrahi vasárnap este megtartott szijumja nagy siker jegyében zajlott le. A tanulmányi traktus befejezése után a megjelent szép számú közönséghez Juszt Móse tartotta a nap jelenlegi részéről méltató beszédét. Örömmel üdvözli a Mizrahi volt elnökét, Altmann Sámuel, aki a hazaföldről jött haza Váradra látogatása. A Mizrahi részéről Keszenbaum Miksa és Friedmann Imre tartottak lelkesítő beszédet az ifjúsághoz, majd végül Altmann Sámuel magasszárnyalású befejező beszédével a hajnali órákban ért véget a nagy héber és jidid dalokkal tarkított ünnepség. Az ifjúság részéről beszéltek még Fogel D., Juszt Móse és Weisz Saje. Itt említjük meg még, hogy Altmann Sámuel szombat délután két és fél óráig tartó beszédet a nagyváradi zsidó iparosok Körösi nagytemplomában, ahol nagy hallgatóság mellett személytelő képét adta a jelenlegi Palesztina államos zsidó életének.

A debreceni orth. hitközségnek közelmúltan megválasztott képviselőtestülete folyó hó 11-én tartotta alakuló közgyűlését. Krausz Mór elnök megnyitó beszédében üdvözölte az új képviselőtestületet. Meleg szavakkal üdvözli elődjét, Bernfeld Sámuel, akinek 18 éves áldásos működését méltán kiemelte programját, mely a hitközség irányításának fenntartását és a béke biztosítását szolgálja magában. Ezen program megvalósításához ad neki az a tudat, hogy kiváló elődje biztatásának támogatásáról. Bernfeld Sámuel köszönetet mondott utódjának üdvözölő szavaiért. Kívánja az új testületnek, hogy a mai súlyos viszonyok dacára sikerüljön az általa 18 éven át feltevé őrzött hitközségi békét megővni és az intézmények fennmaradását biztosítani. Az Eg. áldását kéri munkájára. A Zsigmond a választmány elismerését és nagybecsülését tolmácsolja Bernfeld Sámuel személyére. Részletesen kifejtette, mit köszönhet a hitközség az ő működésének, felsorolta az intézményeket, melyeket létesített, rámutatott a kivételes vezéri képességekre, melyekkel a legsúlyosabb időkben is kezrel vezetett a hitközség kormányát. Amint az új elnök iránti bizalmának kifejezést ad, az új hitközség nevében őszinte szeretettel búcsút vett az elhangozott üdvözlések jegyzőkönyvi megbeszéléséről, aminek a közgyűlés egyhangú lelkes csatlakozásával hozzászólt. Ezután megválasztották elődjéről tanácsnokokká: Bernfeld Sámuel, Blas Edét, Rosenberger Hermann, Fülöp Jenő, Klein Ignácot, dr. Fogel Zoltánt, Reichmann Vilmost, Schreiber Imrét és Ullmann Salomont. Majd megalakították a bizottságokat. A közgyűlés után meleg órákban beszéltek Krausz Mór elnököt, aki mint a hitközség eljárási bizottságának és az Orsz. Orth. Központi Bizottságának tagja, eddig is értékes tevékenységet fejtett ki és tanujelét adta vezéri ráteremttségének.

Az ungvári K. K. L. az elmúlt vasárnap uccai szentélyt rendezett. A város különböző részein 10 óráig volt felállítva és a rossz idő dacára 1000 k. névvel zárult a gyűjtés.

Ungváron megalakult a „Héber iskola-egyesület”, mely a héber gimnázium engedélyezését kérte a kulturális minisztériumtól. Ungváron közel 10 éve 3 tantervű héber tannyelvű elemi iskola működik az egyesület tulajdonát képező épületben.

Az Ungváron megjelenő „Zsidó Néplap” főszerkesztője, Szerény Béla, 4 heti palesztinai kirándulásáról hazatérve, f. hó 18-án a városi színházban számolt be az Ereben szerzett tapasztalatairól. A mindvégig érdekes előadást élénk tetszéssel kísérte a nagyszámú hallgatóság.

A munkácsi héber gimnáziumban, amely már 9 éves múltra tekinthet vissza, most tartották meg az érettségi vizsgálatokat, Aliskievics Andrej ungvári főgimn. igazgató elnöklété alatt. Az érettségire 18 növendék jelentkezett. Az idegenből Munkácsra érkező zsidó tanulók nagy számára való tekintettel a héber gimnázium egyelőre 50 diák részére intézetet nyit.

A tornalai Chewra Ateresz Bachurim az elmúlt héten tartotta meg tisztújító választását a következő eredménnyel: Elnök Krämer Jenő, gondnok Deutsch Béla, titkár Krakovits Jenő, pénztárnok Krämer Miksa, ellenőr Blechner Béla, képviselőtestületi tagok Guttman László, Fogel Jenő, Salzer Ernő, Hauer Jenő.

A baia-marei Mizrahi szervezetben Mihály N. oradeai kiküldöttnek sikerült a Ceire Mizrahit reorganizálni és a vasárnap nagy érdeklődés mellett lezajlott nagy-gyűlésen az ifjúságnak Erechez való ragaszkodása száz százalékban nyilvánult meg. Meg is választották a következő új vezetőséget Krausz Romeó szépen felépített beszéde után. Diszelnök: Hirsch Jakab és Vértés Adolf, Elnök: Teszler Gedáljáhu Jozsef, Alelnök: Mandel Jenő, Titkár: Ferencz Ernő és Nuszbecher Ábrahám, Pénztárnok: Izsák Miklós, Gondnok: Grünberger Dezső, Ellenőrök: Déési Ernő és Müller Ernő. Kulturbizottság: Krausz Romeó, Stern Nándor és Bergfeld I. Keren Kajemeth Lejzrael bizottság: Klein Jozsef, Neuhauer Tibor és Akermann Moseh. Fegyelmi bizottság tagjai: Goldstein Izrael, Jakabovits Miksa és Lányi Bandi. Választmányi bizottság tagjai: Weisz Sámuel, Izsák Ferencz, Vértés Miklós, Mózes Sándor, Kirschner Jozsef és Muszkál Sámuel. Teszler Gedáljáhu lelkesítő záróbeszédében munkára és kitartásra buzdította az ifjúságot.

— Milyen gyógyszereket nem szabad Hitleréknek használni? —

Dr. Lukatschewsky, svájci orvos gunyos cikket írt a Baseler National Zeitungban, amely szerint a nemzeti szocialista elvek értelmében a zsidó szellem az élet mindenféle megnyilatkozásában kipusztítandó és ezért egy orvosi tájékoztató megszerkesztésén dolgozik, hogy a következőket antiszemita tudják, „milyen zsidó orvosszereket kell betegség esetén elkerülni”. Az a náci, — írja maró gunnyal a cikkirő — akinek szivbaja van, nem szabad, hogy digitalist használjon, amely orvosságot a zsidó Ludwig Traube találta fel. Ha nácinak fogfájása van, ne használjon kokaint, mert így egy Stricker Salamon nevű zsidó találmányának előnyeit élvezné. A tifuszt ne kezeltesse, mert különben Vidal és Weil nevű zsidók találmányait kellene igénybe vennie. Ha cukorbeteg, ne használjon insulint, mert ennek feltalálását egy Minkowsky nevű zsidó kutatásai tették lehetővé. Ha fejfájása van, kerülje a piramidont és az antipirin használatát (Spiro és Eilege). Az antiszemita, akiknek görceik vannak, viseljék azt el, mert egy Oskar Liebrecht nevű zsidó találta fel a Clhorydratot. Ugyanez vonatkozik a lelki betegekre is. Freud az apja a psychoanalysisnek. Antiszemita doktorok dobják el a Nobel díj nyertes Volitzer, Barangay, Otto Warburg találmányait; Jadasohn, Bruno Bloch, Unna börtöngyógyosokét; Mendel, Oppencheim, Kronecker, Benedikt ideggyógyosokét; Israel sebészét, Fraenkel tudóspeciálistáét; Henle bonctanárét és sok másét...

— **Macdonald a zsidókról és Palesztináról.** London, (ITA.) Impozáns keretek között nyílt meg június 7-én Londonban az angol Palesztina-kiállítás. — Macdonald miniszterelnök ünnepi megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy főleg azért jelent meg a megnyitáson, mert lelki szükségét érezte annak, hogy a mai nehéz időkben rokonszenvét nyilvánítsa a zsidók alkotó és teremítő szelleme iránt, amellyel a tudomány, művészet, politika és a civilizáció terén a világnak nagyot alkottak. — Majd a zsidók palesztinai munkáját és lelkesedését ünnepelte és így kiáltott fel: „Zsidó barátaim, amíg ilyen az az anyag, amelyből gyurva vagylok, még sok száműzetéssel és üldözéssel dacolhattok. Ti mégis virulni és fejlődni fogtok”. Macdonald után Lord Reading, Weizmann és mások beszéltek. A kiállítást, amelyre még visszatérünk, az első napon tízezrek keresték fel.

Palesztinai hírek

A közelmúlt egyik estélyén a jeruzsálemi német konzulátus előtti uton is máglyát gyújtott a zsidó ifjúság. A máglya tetején Hitler képét égették el. Eszrévellen pilanában valaki ledöntölte petroleummal a konzulátus kapuját és felgyújtotta. A kiérkezett tüzoltóság lokalizálta a tüzet. A tömeg hajnalig a máglya körül tolongott és tüntetelt Németország ellen. A konzulátus épületénél egész éjjel nagyobb szakasz rendőr állomásozott.

A lapok ismertetik a revizionista cionisták Hitler ellenes programját. Jabotinsky három pontban állította össze a Hitler ellenes harc tervezetét: 1. Általános bojkott szervezése Németország ellen. A zsidó nép jelen pillanatban főleg gazdasági fegyverekkel tőrheti le Németországot. Az eddigi eredmények megmutatták, hogy még sokkal többet lehet e téren elérni. A bojkottot az egész világon nagy eréllyel kell levezetni. Mindenhol bojkott-bizottságok alakítandók. Összekötést szervezni más országbeli cégekkel és bojkottálandók azok a zsidó cégek, kik továbbra is német árut vásárolnak. A 2-ik pont Németország elleni politikai harcra szólítja fel a zsidó közvéleményt. Az egész világon a zsidó sajtónak és közvéleménynek harcolnia kell a versaillesi békeszerződések revíziója ellen, mely területeket és gyarmatokat adna vissza Németországnak. Reá kell mutatni arra, hogy a mai Németország háborus veszélyt jelent egész Európára. Németország megnagyobbodása és megerősödése okvetlenül újabb háborút zúdítana a népek nyakára. Németországot teljesen izolálni kell nemcsak gazdaságilag, hanem politikailag is. A 3-ik pont a Zsidó Állam megerősítésével foglalkozik. A civilizált világ figyelmét fel kell hívni arra, hogy segítsék hozzá a zsidó népet a Zsidó Állam megerősítéséhez Palesztinában. A mostani kedvező politikai atmoszférát okvetlenül ki kell használni. Jabotinsky három pontja élénk megvitalás tárgyát képezi a palesztinai zsidó közvéleményben.

A haifai kikötő építésének befejezésével újból aktuálisá vált a jaffai kikötő kérdése. Az arab lapok értesülése szerint a gyarmatügyi miniszter ezirányban is megbeszéléseket folytatott a palesztinai kormányal. Ugyancsak remélik, hogy Jeruzsálem vizellátásának kérdésében is döntő határozatokat hoznak.

Hivatalos kimutatás szerint 1932 évben Palesztina behozatala 8.120.797 font és kivitele 4.327.426 font volt.

Telavivban négygyűlést hívott egybe a „Merka” idegen nevelés elleni szervezet. A szónokok hevesen támadták a Wad Leumit és a főbírhatást, amiért képviseltették magukat a misziós JMCA palota felavatási ünnepélyen. Reá mutattak arra a veszélyre, melyet a misziók a zsidó ifjúságra jelentenek. A misziók ingyen olvasó termek, könyvtárak, sportpályák s nyelvtanfolyamokkal csalják magukhoz a zsidó ifjúságot. Népiskoláikba ingyen veszik fel a zsidó gyermekeket. A négygyűlés végül határozatban követelte, hogy a szegényebb zsidó gyermekeket ingyen vegyék fel a héber népiskolákba és a Wad Leumi több gondot fordítson a misziók elleni propagandára.

A palesztinai kormány főtitkárának M. A. Yuong helyett, John Hathorn neveztek ki, aki rövidesen elfoglalja új hivatalát. Az eddigi főtitkárat Barbados kormányzójává neveztek ki.

A palesztinai könyvtermelésről érdekes statisztikát olvasunk. Eszerint 5683-ban (1923) az évi könyvtermelés mindössze 75 új művel produkált. 5692-ben már 432 volt az évi termelés. A tíz év alatt összesen 2956 héber könyvet nyomtak. Ebből szépirodalom volt eredetivel és fordítással együtt: 928, tudományos: 491, tankönyvek: 422 és így tovább. A könyvnyomtatás terén Telawiv és Jeruzsálem vezet. Az említett 10 év alatt belföldön 262.500 palesztinai font értékű könyvet vásároltak, míg külföldön 54.254 font értékben. A palesztinai könyvtérmekek 40 országban kerültek piacra. Az importált könyvek értéke 10 év alatt 177.888 palesztinai fontot tett ki.

Az ITA jelenlése szerint a palesztinai rendőrségben a zsidók számaránya újra csökkent. Június 1-én az állami rendőrség kölékébe újabb 22 arab rendőrt iktattak be, de egyetlen zsidót sem. A rendőrkiképző iskolában ezidő szerint 12 arab és 1 zsidó rendőrelőtt áll kiképzés alatt.

Mithal Pasa Fais, a transjordániai sejk vezetője, újabbán azzal juttatta kifejezésre őszinte zsidó barátságát, hogy megalakította a „Jordáni testvériség” pártját, amely a zsidók és arabok közötti viszony melegebbé tételét szolgálja.

Utazók! Vidékiek!
Ugy étkezhet, mint otthon a
BERKOVITSNÉ
orth. kóser vendéglőben, Oradea Zöldfa-u. 19.
Utazóknak 10% kedvezmény

RÖVID HIREK

PRÁGA. Az elmúlt héten tartották a zsidóvalású cseh légionáriusok első országos kongresszusát, melyen több száz tag jelent meg. A zsidó légionisták szervezetének programját Rind legiónista őrnagy, a Légiónbank igazgatója olvasta fel, aki rámutatott arra, hogy a zsidó légionisták nemcsak frontharcosok, de zsidók is, akik öszintén átérzik a zsidóságnak keserves helyzetét.

BÉCS. A Bécsben üléselő nemzetközi Olympia-napon a német delegáció vezetője, a birodalmi kormány megbízásából bejelentette, hogy az 1936-ban Berlinben megtartandó világolympiászra a zsidó sportolók számára is zavartalan beutazást engedélyeznek. A nemzetiszocialisták ezt az „engedélyt” a kényszer hatása alatt tették, mert ellenkező esetben az olimpiai bizottság elvette volna Berlinton az Olympiász megrendezésének jogát.

SZALONIKI. A görög kormány és a szalonikii városi tanács a zsidó iskolák és zsidó szervezetek támogatására 2 millió drachmát szavazott meg.

BRESZLAU. A glatzi városi tanács elhatározta, hogy a zsidó cégek hirdetéseit lekötő újságok neveit közhírré teszi és felhívja a lakosságot az inkriminált lapok bojkottálására.

VARSÓ. Egy varsói zsinagógába ismeretlen tetesek betörést követtek el és 7 Tóratekeresztet hurcoltak magukkal. — A varsói rabbinátus Sziwan 20-án egész Lengyelország területére böjnapot rendelt el. Az istentiszteletek alkalmával az üldözött német zsidóság sorsának jobbrafordulásáért mondtak minden zsinagógában imákat. — 50 lengyel zsidó, akiket szintén Hitlernek hívnak, megkérték a nevük megváltoztatására az engedélyt.

BERLIN. Munkában van már az első antiszemita film, amelynek címe Masaryk és Hilsner zsidó. A film vérvád propagandát folytat. — A Schrambergi vásár alkalmával a zsidóknak nem engedték meg a kirakodást. — George Bernhardt a Journal de Geneveben megjelent németellenes cikke miatt kizárták a birodalmi újságíró egyesületből. — A berlini rendőrség letartóztatta Meiselischt, a vilnai zsidó tudományos intézet berlini fiókjának titkárait, állítólagos németellenes magatartása miatt. — A wölzigi zsidó nővendékház összes lakóit a nemzetiszocialista barnaingesek az orianburgi internálótáborba állították elő. — A berlini rögtönítélő bíróság Else Schlesinger betegápolónőt 2 havi fogházra ítélte, mert társnői előtt a következő kijelentést tette: — Valaminek történnie kell már. Naponként fűnnek el a zsidók. Vasárnap is 25 zsidót temettek el a Fehér-tóba, akik nem fehéren, de holtan kerültek ki onnan.

INNSBRUCK. Innsbrucki jelentések szerint a dachauai gyűjtőtáborban 9 zsidó internálót agyonlőttek. A hirt eddig még nem erősítették meg, de cáfolat sem érkezett.

PÁRIS. Párisi jelentések szerint Hitler be akarja szüntetni a zsidó frontharcosok számára folyósított nyugdíjfelvételüket.

VILNA. A lengyel bíróság 24 antiszemita hulligánt ítélte börtönbüntetésre, akik Radziwilowban antiszemita zavargásokat szítottak.

DAMASKUS. A Damaskus közelében lévő Salhieh faluban ásatások során egy I. századbéli, kétezereves zsinagóga romjaira bukkantak.

WASHINGTON. Az elmúlt héten Washingtonban üléselő „Nemzeti Kongresszus” táviratot mentesített Roosevelt elnökhöz, amelyben az amerikai kormány közbejárását kéri a német zsidóüldözések megszüntetése érdekében. Az amerikai lapok tudni vélik, hogy a kormány már át is küldött a német kormánynak egy ilyen tartalmú átiratot.

LONDON. Az angol zsidó sajtó nagy várakozással tekint a London városi tanácsa által június 27-én a Oyecns lball összes termeiben rendezendő negygyűlés elé, amely a németországi eseményekkel fog foglalkozni. — Az elmúlt héten jelent meg az angol segélyalap 3-ik adakozási listája a német zsidóság részére. Ez a lista 93.731 fonttal zárult. Elsőnek James Rotschild 2000 fonttal kezdte meg az adakozást.

NAGYSZÖLLŐS. Az itteni zsidó hitközség kebelében nagy izgalom uralkodik, hogy egy feljelentés alapján a helyi csendőrség a nagy zsinagógában egy erőteljes házkutatást tartott. A csendőrség a templomban idegen valuták után kutatott. A hitközség vezetősége felsőbb hatósághoz fordult annak megállapítása végett, hogy kit terhel a felelősség a templom szentségének ily módon való megsértéséért.

MÜNCHEN. A német fürdők az idén ugyszólván üresen állanak. A sok külföldi vendég, még a keresztények is, elmaradtak a nemzetiszocialista terror dühöngése miatt. Az eddigi statisztika szerint a kár, amelyet ez a német fürdőknek okoz, meghaladja a 250 millió márkát. — A bajor kormány rendeletet adott ki, melynek értelmében nemcsak a kommunista, de az összes zsidó szervezetek vagyona is állami zár alá helyezendő.

ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE! Közöljük előfizetőinkkel és olvasóinkkal, hogy a minden évben szokásos nyári kéthetenkénti megjelenést, legközelebbi számunktól megkezdjük. Előfizetőink és olvasóink fokozott melegegedését kívánjuk azonban szolgálalni azzal, hogy a kéthetenkénti megjelenésünk során nagyobb terjedelemben jelenünk meg. Legközelebbi számunk tehát Julius 7-én rendes időben jelenik meg.

Zsidó delegátusok a londoni világgazdasági konferencián. Londonban most üléselő a világgazdasági konferencia, melyen legközelebbi sorsunk fog el dölni. A konferencián számos zsidó kitűnőség vesz részt. Az amerikai delegációban 12 tag közül 9 zsidó. Nevük a következők: Henry Morgentau, a delegáció elnöke, a volt zsidó nagykövét fia, Paul Warburg, Charles Taussig, Félix Frankfurter, dr. Mordechai Ezekiel, dr. Emanuel Goldweissen, Naihán Wargold és Charles Wisanszky.

Palesztinai miting Clujon. Cluj. — Vasárnap impozáns Palesztinai-mitinget rendezett a Zs. N. Sz. helyi csoportja. A mitinget Fischer Lipót nyitotta meg, majd nívós előadásokban számoltak be a palesztinai építés tempójáról: Dr. Weisz Fülöp, Klein Gyula főmérnök, Nimberger Ernő, Kertész Mártonné, Jámbor Ferenc és Dr. Fischer József kamarai képviselő, akik nemrégiben tértek vissza palesztinai utjukról. A nagyszabású miting Fischer Lipót lendületes zárószavaival ért véget.

Selbstständiger Jungermann sucht passenden

שידך בת ת"ה יפת תואר

Genauere Adresse erbitten an die Administration dieses Blattes unter „Diskretion 100“.

Convocare.

Soc. An. Banca de Credit Mărunt și Mărunt și Economie S. A. din Oradea va ținea adunarea generală ordinară pe exercițiul 1932, la 28 Iunie 1933, la ora 6 după masă, în Oradea Piața Mihai Viteazul No. 11-a, în localul său de afaceri, la care domniile acționari sunt convocați.

Oradea, la 20 Iunie 1933.

Consiliul de administrație.

Ordinea de zi:

1. Raportul consiliului de administrație și al comitetului censorilor, precum și prezentarea bilanțului.
2. Propunere pentru reducerea capitalului social al institutului.
3. Alegerea consiliului de administrație.
4. Alegerea censorilor.
5. Eventualele propuneri.

Intrucât adunarea generației convocată pe ziua de mai sus n'ar fi capabilă de a hotărî, fixăm deja acum adunarea generală nouă pe 5 Iulie 1933 la ora 6 după masă cu aceeași ordine de zi.

Filléres nyaralás a
Félix-fürdőben
június havában
teljes penzió

(kitűnő polgári ellátás,
szoba és fürdővel együtt)
naponta 90 Lei,
rituális kóser penzió
100 Lei.
Állandó autóbusz-
és vonatjáratok!!!

V. GROSZMANN
orth. כשר vendéglője
BUCUREȘTI
Calea Victoriei 18
II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával
3 fogásos menü 40 lei.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

A kutya jogos fájdalma

A Talmud szerint: „Nincsen a természetnek gazdagabb teremtménye, mint a kutya. Mindenütt megtalálja a szükségletét. Azonban szegényebb páriája nincs a természetnek, mint a kutya, amelynek sokat kell küzdenie, míg olykor-olykor csontot kaphat.”

Ezért történik meg az, hogy ha a kutya belekap a disznó fülébe, állandóan ezzel a kérdéssel okoz neki fájdalmat:

„Testvér, ha már egyszer olyan gazdag vagy, miért vagy olyan disznó.”

Szójáték

A megboldogult Rabbi Amram Blum Husztnak tudós főrabijja, arra a kérdésre, hogy miért kezdődnek a bálók és a többi mulatózások pont este 8 órakor, a következő szellemes szójátékkal felelt:

„— Weil sie sind resuem und pasem, zozennen „Chotae — umachte.” K. D. (Salmon)

Mégis csak Chazir

Dániel Chwolson, a szepérvári egyetem híres orientalista kikeresztelkedés dacára, zsidónak vallotta magát és a reneszánsz renegektől eltérően, minden alkalommal nyíltan is sikraszállt a zsidóké. Több iratot tett közzé a vérvád meséje ellen, aminek a cári Oroszországban nagyhatalma volt, annál is inkább, minthogy Chwolson a görögkeleti, sőt a római keleti holikus papképzőnek is professzora volt.

Sűrű héber levelezésben állott a kor nagy rabbijaival és mindig így szokta mondani és írni: „Mi zsidók...” Mikor az orosz kormány rendeletet adott ki a chéderek és jesivák megszüntetésére, R. Jicchok Elchovan, a kovnoi gaon Chwolsonhoz fordult, hogy járjon közbe a cárnál és levelezés célzást tett kikeresztelkedésére לכה נוצרת

vagyis: Ezért lettél נוצרי keresztény. (Eredeti értelme: ezért lettél teremtve.) Mire Chwolson a smone eszré végén levő imával felhasonló célzattal שלח נוצרת איני כדאי

keresztelkedtem, nem voltam méltó és most hogy kikeresztelkedtem, olyan vagyok mintha ki nem keresztelkedtem volna. Mikor egyszer Chwolson így szólt: Én tapasztalható beszélhetek. Egész életemen át foglalkozom a filozófiával és egy hajszál sem vesztettem a hitemből... Miért keresztelkedett ki tulajdonképpen? kérdezte egy ízben tőle. Mire Chwolson felelt: „Meggyőződésből.” Mindnyájuk csodálkozására pedig hozzátette: „Mert meggyőződtem, hogy jobb lenni gojnak és egyetemi tanárnak, mint zsidónak és melamednek.”

Egyszer megkérdezték a wölzsi gaont, a Nacivot, mi a véleménye Chwolsonról, aki renegát létére annyi jót tesz a zsidókkal. A Naciv ezzel a történettel felelt:

Volt egyszer egy jámbor, de tudatlan ember, aki súlyos betegségbe esett és orvos előírta neki, hogy feltétlenül sonkát kell táplálkoznia. A jámbor ember hallgatott sem akart erről. Inkább meghal, de disznóhúst nem eszik. Mikor betegsége már elveszélyessé vált, bement hozzá a rabbi és megmagyarázta neki, hogy a Tóra előírja, szerint, ilyenkor az élet mentése a legszentebb parancs. Tehát vallási kötelessége megenni azt, amit az orvos előír. „Jól van — mondta a beteg amhoorec — megteszem, de csak úgy, ha a disznót előbb szabaddá szerítem levágja a sakter és megvizsgálja tüdejét is.” Mindezt megtették a beteg amhoorec megmentésére. A sakter sakter aztán megvizsgálta a tüdőt és kis pörsenét talált rajta. Meg kell tehát mutatni a rabbinak. A rabbi nézi, nézi és hallgat. „Mi döntés?” sürgették a körülállók. „Jaj nekem — sóhajtott a rabbi — ha kimondom, jaj nekem, ha nem mondom ki. Ha tiszta állat tüdejéről volna szó, egy pillanatilag haboznék kimondani, hogy kétségtelenül kóser, de hogyan ejthetem ki a számonkötőt, hogy kóser, amikor tudom, hogy zsidó zíról van szó...”